

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2009 - 2014

Επιτροπή Νομικών Θεμάτων

2011/2013(INI)

25.1.2011

ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΘΕΣΗΣ

σχετικά με τις επιλογές πολιτικής για τη θέσπιση ενός ευρωπαϊκού δικαίου των συμβάσεων για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις (2011/2013 (INI))

Επιτροπή Νομικών Θεμάτων

Εισηγήτρια: Diana Wallis

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίδα
ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ	3
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ.....	8

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τις επιλογές πολιτικής για τη θέσπιση ενός ευρωπαϊκού δικαίου των συμβάσεων για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις (2011/2013 (INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη την Πράσινη Βίβλο της Επιτροπής της 1ης Ιουλίου 2010 σχετικά με τις επιλογές πολιτικής για τη θέσπιση ενός ευρωπαϊκού δικαίου των συμβάσεων για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις (COM(2010)0348),
- έχοντας υπόψη την απόφαση της Επιτροπής 2010/233/ΕΕ της 26ης Απριλίου 2010 σχετικά με τη σύσταση ομάδας εμπειρογνομόνων για ένα ενιαίο πλαίσιο αναφοράς στον τομέα του ευρωπαϊκού δικαίου των συμβάσεων¹
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής της 11ης Ιουλίου 2001 σχετικά με ένα ευρωπαϊκό δίκαιο των συμβάσεων (COM(2001)0398),
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής της 12ης Φεβρουαρίου 2003 με τίτλο «Ένα συνεκτικότερο ευρωπαϊκό δίκαιο των συμβάσεων – Σχέδιο δράσης» (COM(2003)0068),
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής της 11ης Οκτωβρίου 2004 σχετικά με «το ευρωπαϊκό δίκαιο των συμβάσεων και την αναθεώρηση του κοινοτικού κεκτημένου: πορεία προς τα εμπρός» (COM(2004)0651),
- έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής της 23ης Σεπτεμβρίου 2005 με τίτλο «Πρώτη ετήσια έκθεση προόδου σχετικά με το ευρωπαϊκό δίκαιο των συμβάσεων και την επισκόπηση του κοινοτικού κεκτημένου» (COM(2005)0456) και την έκθεση της Επιτροπής της 25ης Ιουλίου 2007 με τίτλο «Δεύτερη έκθεση προόδου για το Κοινό Πλαίσιο Αναφοράς» COM(2007)0447),
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής της 22ας Οκτωβρίου 2009 για τις διασυνοριακές ηλεκτρονικές εμπορικές συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων και καταναλωτών στην ΕΕ (COM(2009)0557),
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 3ης Σεπτεμβρίου 2008 σχετικά με το ενιαίο πλαίσιο αναφοράς για το ευρωπαϊκό δίκαιο των συμβάσεων²
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 12ης Δεκεμβρίου 2007 σχετικά με το ευρωπαϊκό δίκαιο των συμβάσεων³,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 7ης Σεπτεμβρίου 2006 σχετικά με το ευρωπαϊκό

¹ ΕΕ L 105 της 27.4.2010, σ. 109.

² ΕΕ C 295 Ε της 4.12.2009, σ. 31.

³ ΕΕ C 323 Ε της 18.12.2008, σ. 364.

δίκαιο των συμβάσεων¹,

- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 23ης Μαρτίου 2006 σχετικά με "το ευρωπαϊκό δίκαιο των συμβάσεων και την αναθεώρηση του κοινοτικού κεκτημένου: πορεία προς τα εμπρός²,
  - έχοντας υπόψη τα ψηφίσματά του της 26ης Μαΐου 1989³, της 6ης Μαΐου 1994⁴, της 15ης Νοεμβρίου 2001⁵ και της 2ας Σεπτεμβρίου 2003⁶ σχετικά με το θέμα αυτό,
  - έχοντας υπόψη το άρθρο 48 του Κανονισμού του,
  - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων και τις γνωμοδοτήσεις της Επιτροπής Εσωτερικής Αγοράς και Προστασίας των Καταναλωτών και της Επιτροπής Οικονομικών και Νομισματικών Θεμάτων (Α7-0000/2011),
- A. εκτιμώντας ότι η πρωτοβουλία για το ευρωπαϊκό δίκαιο των συμβάσεων, σκοπός της οποίας είναι η επίλυση των προβλημάτων της εσωτερικής αγοράς που δημιουργούνται από τα αποκλίνοντα όργανα του δικαίου των συμβάσεων, συζητείται εδώ και πολλά χρόνια,
- B. εκτιμώντας ότι ακριβώς μετά την παγκόσμια οικονομική κρίση κρίνεται σημαντικότερο από ποτέ να προβλεφθεί ένα συνεπές ευρωπαϊκό καθεστώς δικαίου των συμβάσεων προκειμένου να υλοποιηθούν όλες οι δυνατότητες της εσωτερικής αγοράς,
- Γ. εκτιμώντας ότι η ομάδα εμπειρογνομόνων που συστάθηκε για να συνδράμει την Επιτροπή στην εκπόνηση πρότασης ενός κοινού πλαισίου αναφοράς, έχει ξεκινήσει το έργο της μαζί με στρογγυλή τράπεζα ενδιαφερομένων,
- Δ. εκτιμώντας ότι, σύμφωνα με έρευνα που διεξήγαγε η Επιτροπή το 2008, τα τρία τέταρτα των λιανοπωλητών πωλούν μόνο εντός των συνόρων, ενώ οι διασυνοριακές πωλήσεις συνήθως πραγματοποιούνται μόνο σε ορισμένα κράτη μέλη⁷,
- Ε. εκτιμώντας ότι διαπιστώθηκε πως η εφαρμογή ξένου δικαίου (για τους καταναλωτές) στις διασυνοριακές συναλλαγές σύμφωνα με τον Κανονισμό Ρώμη-I⁸ προκάλεσε σημαντικές δαπάνες συναλλαγής για τις επιχειρήσεις, ιδιαίτερα για τις ΜΜΕ, οι οποίες υπολογίζεται ότι ανήλθαν σε €15 000 ευρώ ανά επιχείρηση και ανά κράτος μέλος⁹,
- ΣΤ. εκτιμώντας ότι οι εν λόγω δαπάνες συναλλαγής θεωρούνται σοβαρά εμπόδια για το διασυνοριακό εμπόριο, όπως βεβαιώνει το 60 % των λιανοπωλητών της ΕΕ που ερωτήθηκαν το 2008¹⁰, και ότι το 46 % δήλωσε πως οι εναρμονισμένοι κανόνες θα

¹ ΕΕ C 305 Ε της 14.12.2006, σ. 247.

² ΕΕ C 292 Ε της 1.12.2006, σ. 109.

³ ΕΕ C 158 της 26.6.1989, σ. 400.

⁴ ΕΕ C 205 της 25.7.1994, σ. 518.

⁵ ΕΕ C 140 Ε της 13.6.2002, σελ. 538.

⁶ ΕΕ C 76 Ε της 25.3.2004, σ. 95.

⁷ Ευρωβαρόμετρο 224, 2008, σ. 4.

⁸ ΕΕ L 177 της 4.7.2008, σ. 6.

⁹ Ομοσπονδία Μικρών Επιχειρήσεων ΗΒ, Έγγραφο θέσης -Ρώμη I (2007).

¹⁰ Ευρωβαρόμετρο 224, 2008, σ. 4.

συνέβαλαν σημαντικά στην αύξηση των διασυνοριακών πωλήσεων,

- Z. εκτιμώντας ότι αφενός είναι αποδεδειγμένο πως παραμένει τεμαχισμένη η επιγραμμική αγορά: σε μια έρευνα φαίνεται ότι το 61 % από τις ελεγχθείσες 10.964 διασυνοριακές παραγγελίες δεν υλοποιήθηκαν, μεταξύ άλλων και επειδή οι έμποροι αρνήθηκαν την παράδοση των εμπορευμάτων στην χώρα του καταναλωτή¹. εκτιμώντας ότι αφετέρου οι διασυνοριακές αγορές δείχνουν να αυξάνουν τις πιθανότητες των καταναλωτών να πετύχουν φθηνότερες προσφορές² και να βρουν προϊόντα που δεν διατίθενται επιγραμμικά στην χώρα τους³,
- H. εκτιμώντας ότι όποια μέτρα και αν ληφθούν στον τομέα του ευρωπαϊκού δικαίου των συμβάσεων αυτά πρέπει να είναι συνεπή προς την αναμενόμενη οδηγία για τα δικαιώματα των καταναλωτών,

Νομικός χαρακτήρας του μέσου του Ευρωπαϊκού Δικαίου των Συμβάσεων

1. αδημονεί να δει τη δημοσίευση των πορισμάτων της ομάδας εμπειρογνομόνων και την εν εξελίξει συζήτηση ως προς το πως αυτά πρέπει να χρησιμοποιηθούν·
2. τάσσεται υπέρ της σύστασης ενός προαιρετικού μέσου βάσει κανονισμού· πιστεύει δεν πως ένα τέτοιο προαιρετικό μέσο θα μπορούσε να συμπληρωθεί από μία "εργαλειοθήκη" η οποία θα πρέπει να εγκριθεί από διοργανική συμφωνία·
3. πιστεύει πως μία "εργαλειοθήκη" θα μπορούσε ενδεχομένως να λειτουργήσει σε φάσεις, να αρχίσει δηλαδή ως εργαλείο της Επιτροπής και στη συνέχεια να μετατραπεί, μόλις καταλήξουν στη σχετική συμφωνία τα θεσμικά όργανα, σε εργαλείο για τον νομοθέτη της Ένωσης· υπογραμμίζει πως μια "εργαλειοθήκη" θα μπορούσε να παράσχει το απαιτούμενο νομικό πλαίσιο αλλά και τη βάση για τη λειτουργία ενός προαιρετικού μέσου·
4. φρονεί πως ένα προαιρετικό μέσο θα μπορούσε να δημιουργήσει ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία, και συγκεκριμένα να εξασφαλίσει ασφάλεια δικαίου μέσω της νομολογίας του Δικαστηρίου, παρέχοντας με μιας τη δυνατότητα υπέρβασης τόσο των νομικών εμποδίων όσο και των γλωσσικών, καθώς ένα προαιρετικό μέσο θα διατίθετο φυσικά σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ·
5. διαβλέπει ένα καθοριστικό πρακτικό πλεονέκτημα στην ευέλικτη και εθελοντική φύση ενός προαιρετικού μέσου· ζητεί όμως από την Επιτροπή να συμπεριλάβει σε οποιαδήποτε πρόταση για προαιρετικό μέσο ένα μηχανισμό τακτικής παρακολούθησης και αναθεώρησης καθώς και τη στενή συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων μερών.

Πεδίο εφαρμογής του μέσου

6. πιστεύει πως πρέπει να καλύπτονται οι συμβάσεις τόσο μεταξύ επιχειρήσεων όσο και μεταξύ επιχειρήσεων και καταναλωτών· υπογραμμίζει ότι το επίπεδο προστασίας των καταναλωτών πρέπει υποχρεωτικά να είναι υψηλό, καθώς θα αντικατασταθούν οι

¹ COM (2009) 0557, σ. 5.

² Οπ. π., σελ. 3 [ελεύθερη μετάφραση].

³ Οπ. π., σελ. 5 [ελεύθερη μετάφραση].

υποχρεωτικές εθνικές διατάξεις ακόμα και στον τομέα του δικαίου των καταναλωτών·

7. δεν βλέπει το λόγο γιατί ένα προαιρετικό μέσο δεν πρέπει να είναι διαθέσιμο προαιρετικά όχι μόνο στις διασυνοριακές περιπτώσεις αλλά και στις εθνικές, καθώς αυτό θα παρουσίαζε τα πλεονεκτήματα της απλούστευσης και της οικονομίας, ιδιαίτερα για τον τομέα των ΜΜΕ· πιστεύει ωστόσο ότι τα αποτελέσματα μιας εθνικής προαιρετικής επιλογής επί των εθνικών οργάνων του δικαίου των συμβάσεων αξίζουν να τύχουν ειδικής ανάλυσης·
8. αναγνωρίζει ότι το ηλεκτρονικό εμπόριο και οι συμβάσεις πώλησης εξ αποστάσεως αποτελούν σημαντικό μέρος των διασυνοριακών συναλλαγών· πιστεύει ωστόσο ότι ένα προαιρετικό μέσο δεν πρέπει να περιορισθεί σ' αυτά τα είδη συναλλαγής·
9. πιστεύει ότι το πεδίο μιας "εργαλειοθήκης" θα μπορούσε να είναι αρκετά ευρύ, ενώ οποιοδήποτε προαιρετικό μέσο πρέπει να περιορισθεί στα κύρια ζητήματα του δικαίου των συμβάσεων·
10. βλέπει πλεονεκτήματα σ' ένα προαιρετικό μέσο που θα περιείχε ειδικές διατάξεις για τα πλέον συνήθη είδη συμβάσεων, και συγκεκριμένα για την πώληση αγαθών και την παροχή υπηρεσιών· επαναλαμβάνει το προηγούμενο αίτημά του να περιληφθούν στο πεδίο του προαιρετικού μέσου τα ασφαλιστήρια συμβόλαια, καθώς πιστεύει πως ένα τέτοιο μέσο θα μπορούσε να είναι ιδιαίτερα χρήσιμο για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια μικρής κλίμακας· επισημαίνει ότι έχουν ήδη θιγεί ορισμένα ειδικά ζητήματα σε σχέση με τα οποία θα μπορούσε ένα προαιρετικό μέσο να είναι ιδιαίτερα ωφέλιμο, όπως για παράδειγμα τα ψηφιακά δικαιώματα και το θέμα του πραγματικού δικαιούχου· φρονεί εξάλλου ότι ίσως χρειαστεί να αποκλειστούν ορισμένα είδη περίπλοκων συμβάσεων δημοσίου δικαίου·

Εφαρμογή στην πράξη ενός μέσου ευρωπαϊκού δικαίου των συμβάσεων

11. νομίζει πως διαφαίνεται με σαφή τρόπο μια ομάδα μεταξύ των ΜΜΕ η οποία αναμένει οφέλη από ένα προαιρετικό μέσο, με την επιφύλαξη όμως ότι αυτό θα διαμορφωθεί κατά τρόπο που να καθιστά απλή και ελκυστική την χρήση για όλους τους ενδιαφερόμενους·
12. πιστεύει ότι ενώ προαιρετικό μέσο θα έχει ως αποτέλεσμα να παράσχει ένα ενιαίο νομικό όργανο, θα εξακολουθεί να χρειάζεται η πρόβλεψη πρότυπων όρων και προϋποθέσεων για τις εμπορικές συναλλαγές με απλή και γενική διατύπωση, άμεσα διαθέσιμες για τις ΜΜΕ και καλυπτόμενες από κάποιο σύστημα κριτηρίων ποιότητας που θα εξασφαλίζει την εμπιστοσύνη των καταναλωτών·
13. υπενθυμίζει ότι εξακολουθεί να χρειάζεται κατά προτεραιότητα επένδυση έργου στους εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης διαφορών, συγκεκριμένα για τις ΜΜΕ και τους καταναλωτές, τονίζει όμως πως εάν τα ενδιαφερόμενα μέλη κάνουν χρήση ενός νομικού οργάνου που προβλέπεται από ένα προαιρετικό μέσο, θα διευκολυνθεί περαιτέρω η εν λόγω επίλυση διαφορών· ζητεί ως εκ τούτου από την Επιτροπή να αναζητήσει συνέργειες κατά την εκπόνηση μιας πρότασης·
14. υποστηρίζει πως η έλλειψη εμπιστοσύνης στα διασυνοριακά ένδικα μέσα θα μπορούσε να μειωθεί περαιτέρω με τη δημιουργία μιας άμεσης σύνδεσης ανάμεσα στο προαιρετικό

μέσο και την ευρωπαϊκή διαδικασία διαταγής πληρωμής και την ευρωπαϊκή διαδικασία μικροδιαφορών·

15. επισημαίνει τις ανησυχίες ότι οι καταναλωτές σπανίως αισθάνονται να έχουν δυνατότητα επιλογής σ' ό, τι αφορά τους όρους μιας σύμβασης και καλούνται να αντιμετωπίσουν την κατάσταση του "ή αυτό ή τίποτα"· πιστεύει ακράδαντα ότι ένα ελκυστικό προαιρετικό μέσο το οποίο θα παρέχει εμπορικές ευκαιρίες και θα ενισχύει τον ανταγωνισμό θα διευρύνει πράγματι τις δυνατότητες επιλογής των καταναλωτών·

Συμμετοχή των ενδιαφερομένων φορέων, αξιολόγηση του αντίκτυπου

16. υπογραμμίζει πως είναι άκρως σημαντική η συμμετοχή των φορέων από όλη την Ένωση και από διάφορους τομείς δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων και των ασκούντων συναφή προς τη δικαιοσύνη επαγγέλματα·
17. εκτιμά το ότι τόσο οι ομάδες εμπειρογνομόνων όσο και των ενδιαφερομένων μερών προέρχονται από διαφορετικό γεωγραφικό χώρο και τομέα δραστηριότητας· πιστεύει ότι η συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών θα αποβεί ακόμα πιο σημαντική μόλις περατωθεί η φάση διαβούλευσης και κινηθεί η νομοθετική διαδικασία αυτή καθαυτή, η οποία χρειάζεται να είναι κατά το δυνατόν συμμετοχική και διαφανής·
18. υπενθυμίζει ότι σύμφωνα με τις αρχές της καλύτερης νομοθέτησης, χρειάζεται μια σφαιρική και ευρεία αξιολόγηση του αντίκτυπου, όπου θα αναλύονται οι διάφορες επιλογές πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης και της μη ανάληψης δράσης σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, και στο επίκεντρο θα βρίσκονται πρακτικά ζητήματα.

ο

ο ο

19. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

I. Ιστορικό του φακέλου

Το δίκαιο των συμβάσεων ορίζει και διέπει τις συναλλαγές εντός της εσωτερικής αγοράς και ως εκ τούτου είναι προφανείς οι δυνατότητές του να εμποδίζουν αλλά και διευκολύνουν τις συναλλαγές αυτές. Η επιλογή της ορθής στρατηγικής στον τομέα του δικαίου των συμβάσεων μπορεί να συμβάλει με αποφασιστικό τρόπο στη βελτίωση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και στην ανάπτυξη όλων των δυνατοτήτων της υπέρ των επιχειρήσεων, και συγκεκριμένα των ΜΜΕ, και των καταναλωτών.

Τα πιθανά οφέλη για την εσωτερική αγορά από ένα ευρωπαϊκό δίκαιο των συμβάσεων συζητήθηκαν επί πολλά χρόνια εντός των θεσμικών οργάνων αλλά και με το ευρύ κοινό. Το Κοινοβούλιο απεφάνθη για πρώτη φορά επί του ζητήματος το 1989. Η Επιτροπή διεύρυνε τη συζήτηση δημοσιεύοντας το 2001 ανακοίνωση η οποία επικεντρωνόταν στα πιθανά προβλήματα που θα μπορούσαν να ανακύψουν από αποκλίσεις του δικαίου των συμβάσεων εντός της εσωτερικής αγοράς και στις πιθανές επιλογές για δράση. Υπό το πρίσμα των απαντήσεων που δόθηκαν στη διαβούλευση αυτή, η Επιτροπή δημοσίευσε το 2003 ένα σχέδιο δράσης με το οποίο πρότεινε μεταξύ άλλων την εκπόνηση ενός ενιαίου πλαισίου αναφοράς το οποίο θα περιείχε ορισμούς, γενικές αρχές και πρότυπους κανόνες προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα και η συνοχή του ευρωπαϊκού δικαίου των συμβάσεων. Σε μια άλλη ανακοίνωση του 2004, η Επιτροπή όρισε τη συνέχεια στο εν λόγω σχέδιο δράσης και πρότεινε επίσης να αναθεωρηθεί το κεκτημένο της Ένωσης στον εν λόγω τομέα, υπέβαλε δε το 2008 πρόταση οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών. Σε ό, τι αφορά το ευρωπαϊκό δίκαιο των συμβάσεων και το ενιαίο πλαίσιο αναφοράς, η Επιτροπή έχει προβεί σε απολογισμό δύο φορές σε σχέση με την πρόοδο που σημειώθηκε στον τομέα αυτό, και τώρα πρότεινε και πάλι σειρά μέτρων που πρέπει να ληφθούν στον τομέα αυτό υπό μορφή Πράσινης Βίβλου.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το Κοινοβούλιο μέσα από τα διάφορα ψηφίσματά του επί του θέματος έχει επανειλημμένα αναγνωρίσει τα οφέλη από ένα βελτιωμένο πλαίσιο δικαίου των συμβάσεων για την εσωτερική αγορά, έχει επιδοκιμάσει την ιδέα ενός ενιαίου πλαισίου αναφοράς και έχει επιμείνει για τη στενή συμμετοχή τόσο του ιδίου όσο και των ενδιαφερομένων μερών.

Σκοπός της παρούσας έκθεσης είναι να απαντήσει στην πρόσφατη Πράσινη Βίβλο της Επιτροπής για το ευρωπαϊκό δίκαιο των συμβάσεων και να ορίσει τις προτεραιότητες του Κοινοβουλίου στο θέμα αυτό.

II. Στοιχεία

Δεδομένου ότι οποιαδήποτε πρωτοβουλία στο δίκαιο των συμβάσεων θα πρέπει να καλύψει αυστηρά τις πραγματικές ανάγκες και ανησυχίες των επιχειρήσεων και καταναλωτών, η εισηγήτρια πιστεύει ότι οποιαδήποτε επιχειρηματολογία στον τομέα αυτό οφείλει να στηριχθεί σε πρακτικά στοιχεία που να έχουν σχέση με την τρέχουσα κατάσταση του δικαίου των συμβάσεων και οποιεσδήποτε δυσχέρειες αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις και καταναλωτές, και συγκεκριμένα τις διασυνοριακές συναλλαγές.

Κατά συνέπεια η έκθεση αναφέρεται σε αρκετά πρόσφατα δεδομένα:

– Η Ομοσπονδία Μικρών Επιχειρήσεων του ΗΒ (UK Federation of Small Businesses) υπολόγισε στο έγγραφο στο οποίο διατυπώνει τις θέσεις της σχετικά με τον κανονισμό "Ρώμη Ι", 2007, ότι θα στοιχίζει σε μια επιχείρηση 15.00 ευρώ για να ενταχθεί στην ηλεκτρονική αγορά ενός κράτους μέλους, όπως το ποσό αυτό περιλαμβάνονται νομικές δαπάνες, έξοδα μετάφρασης και εκτέλεσης.

– Για το έκτακτο Ευρωβαρόμετρο 224, 2008, σχετικά με "τις αντιλήψεις των επιχειρήσεων έναντι των διασυνοριακών πωλήσεων και την προστασία των καταναλωτών", σύμφωνα με τα παρασχεθέντα στοιχεία, ελήφθησαν συνολικά συνεντεύξεις από 7.282 διαχειριστές επιχειρήσεων σε 27 κράτη μέλη και στη Νορβηγία μεταξύ 30 Ιανουαρίου και 7 Φεβρουαρίου 2008. Από τις κυρίως διαπιστώσεις προκύπτουν τα ακόλουθα στοιχεία (βασικές διαπιστώσεις, σ. 4):

- Τα τρία τέταρτα των λιανοπωλητών της ΕΕ πωλούν μόνο στις εσωτερικές αγορές τους. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις που κατά κύριο λόγο ενέχονται στη διασυνοριακή λιανική πώληση είναι μεσαίες και μεσαίες προς μεγάλες επιχειρήσεις λιανικής πώλησης.
- Το υποτιθέμενο κόστος της συμμόρφωσης προς τις διαφορετικές εθνικές νομοθεσίες που διέπουν τις συναλλαγές των καταναλωτών κρίθηκε από το 60% των λιανοπωλητών ως εμπόδιο που τους δημιουργεί πρόβλημα.
- Διαπιστώθηκε επίσης ότι το 46% των λιανοπωλητών συμφώνησαν πως εάν οι διατάξεις των νόμων που διέπουν τις συναλλαγές των καταναλωτών εναρμονίζονταν σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, θα αυξάνονταν οι διασυνοριακές πωλήσεις τους. Το 41 % δήλωσε πως το επίπεδο των διασυνοριακών πωλήσεών τους δεν θα άλλαζε. Επιπλέον, ενώ το 75% των ερωτηθέντων δεν προβαίνουν σήμερα σε διασυνοριακές πωλήσεις, μόνο το 41% δηλώνει ότι θα συνέχιζε να μην προβαίνει σε τέτοιου είδους πωλήσεις εάν εναρμονιζόταν η νομοθεσία.

– Τα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 22ας Οκτωβρίου 2009 για τις διασυνοριακές ηλεκτρονικές εμπορικές συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων και καταναλωτών στην ΕΕ (COM(2009)0557) προκύπτουν, σύμφωνα με τις πληροφορίες που περιέχονται στην εν λόγω ανακοίνωση, από τις ακόλουθες πηγές: οι διεξάγοντες τους ελέγχους σε όλα τα κράτη μέλη είχαν ως οδηγία να καταρτίσουν κατάλογο 100 δημοφιλών προϊόντων στο Διαδίκτυο και να καταγράψουν τη συνολική τιμή, συμπεριλαμβανομένων και όλων των δαπανών παράδοσης. Στις περιπτώσεις που υπήρχαν διασυνοριακές προσφορές, αυτές συγκρίθηκαν με τις εγχώριες. Καταγράφηκε επίσης η διαθεσιμότητα των προϊόντων και κατά πόσο μπορούσε να υπάρξει συναλλαγή. Ιδού ορισμένες από τις διαπιστώσεις:

- Σύγκριση τιμών: σε 13 κράτη μέλη της ΕΕ από τα 27 (Πορτογαλία, Ιταλία, Σλοβενία, Ισπανία Δανία, Ρουμανία, Λετονία, Ελλάδα, Εσθονία, Φινλανδία, Ουγγαρία, Κύπρο, Μάλτα) για τουλάχιστον τα μισά από τα διερευνημένα προϊόντα, εντοπίστηκε μια διασυνοριακή προσφορά που ήταν τουλάχιστον 10% φθηνότερη από την καλύτερη εγχώρια προσφορά (COM (2009)0557, σ. 3).
- Πρόσβαση σε προϊόντα: κατά την προαναφερθείσα έρευνα, οι ερευνητές στην Κύπρο, Μάλτα, Λουξεμβούργο, αλλά και στη Λιθουανία, Λετονία, Ιρλανδία, Βέλγιο,

Εσθονία, Πορτογαλία και Φινλανδία, δεν μπόρεσαν να εντοπίσουν εγχώριες επιγραμμικές προσφορές για τουλάχιστον μισά από τα προϊόντα που συγκαταλέγονταν στη λίστα των 100 προϊόντων (COM (2009)0557, σ. 4).

- Αδυναμία ηλεκτρονικής συναλλαγής: από τις 10.964 διεξαχθείσες διασυνοριακές δοκιμές, μπόρεσε να γίνει παραγγελία μόνο για το 39 % των περιπτώσεων όπου το ηλεκτρονικό κατάστημα δεν βρισκόταν στην ίδια χώρα με του καταναλωτή. Το 61 % των παραγγελιών δεν πραγματοποιήθηκαν διότι ο λιανοπωλητής αρνήθηκε να παραδώσει εμπόρευμα στην χώρα του καταναλωτή για κάποιον άλλο λόγο.

Η εισηγήτρια πιστεύει πως τα στοιχεία αυτά αποδεικνύουν ότι οι αποκλίσεις στο δίκαιο των συμβάσεων αποθαρρύνουν τις επιχειρήσεις, και συγκεκριμένα τις ΜΜΕ, από τις διασυνοριακές εμπορικές συναλλαγές και τις εμποδίζουν να επωφεληθούν από τις ευκαιρίες και τα οφέλη που προσφέρει η εσωτερική αγορά. Επιπλέον, επιβεβαιώνουν ότι οι καταναλωτές βρίσκονται σε μειονεκτική θέση λόγω της περιορισμένης επιλογής προϊόντων, των υψηλότερων τιμών και της χαμηλότερης ποιότητας λόγω του περιορισμένου διασυνοριακού ανταγωνισμού· μάλιστα μπορεί και να αρνηθούν στους καταναλωτές την πρόσβαση στις διασυνοριακές προσφορές.

III. Δομή της έκθεσης

Η έκθεση αποτελείται από τέσσερα τμήματα: στο πρώτο και δεύτερο τμήμα, η έκθεση δίνει απαντήσεις στα ερωτήματα που έθεσε η Επιτροπή στην Πράσινη Βίβλο της· το τρίτο και τέταρτο τμήμα ασχολούνται με ζητήματα τα οποία η εισηγήτρια πιστεύει πως είναι ιδιαίτερης σημασίας, και συγκεκριμένα ζητήματα που αφορούν την εφαρμογή ενός μέσου για το ευρωπαϊκό δίκαιο των συμβάσεων για θέματα που έχουν σχέση με τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων φορέων και την αξιολόγηση του αντίκτυπου.

Νομικός χαρακτήρας του μέσου για ένα Ευρωπαϊκό Δίκαιο των Συμβάσεων

Η εισηγήτρια κρίνει πως πρέπει να υποστηριχθεί η επιλογή της σύστασης ενός προαιρετικού μέσου για ένα Ευρωπαϊκό Δίκαιο των Συμβάσεων δυνάμει κανονισμού (επιλογή 4). Η επιλογή αυτή θα μπορούσε να συμπληρωθεί από μία "εργαλειοθήκη" για την Επιτροπή και τον νομοθέτη (επιλογή 2) η οποία θα μπορούσε να λειτουργήσει μέσα από μια διοργανική συμφωνία. Η εισηγήτρια πιστεύει πως μια εργαλειοθήκη παρουσιάζει το πλεονέκτημα ότι μπορεί να συσταθεί αρκετά γρήγορα, θα μπορούσε να καθιερωθεί σταδιακά και θα μπορούσε να τεθεί πρώτα στη διάθεση της Επιτροπής όταν αυτή προτείνει νομοθεσία για το δίκαιο των συμβάσεων, και στη συνέχεια, σε μια δεύτερη φάση, μετά τη σύναψη μιας διοργανικής συμφωνίας, στη διάθεση του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για να νομοθετήσουν στον τομέα αυτό. Η ταχύτητα με την οποία θα μπορούσε να συσταθεί μια "εργαλειοθήκη" θα εξασφάλιζε τις πρώτες επιτόπιες έρευνες των μεμονωμένων στοιχείων του ενιαίου πλαισίου αναφοράς και την πρώτη νομολογία, με αποτέλεσμα να ετοιμαστεί το νομικό πλαίσιο εντός του οποίου θα λειτουργήσει ένα προαιρετικό μέσο.

Η εισηγήτρια βλέπει στο σημείο αυτό το ξεκάθαρο πλεονέκτημα από ένα προαιρετικό μέσο, για παράδειγμα συγκριτικά με υφιστάμενα διεθνή σύνολα κανόνων όπως η Σύμβαση της Βιέννης για τις διεθνείς πωλήσεις αγαθών ή οι αρχές UNIDROIT για τις διεθνείς εμπορικές συμβάσεις, καθώς αυτό θα παράσχει ασφάλεια δικαίου στο πλαίσιο της νομολογίας του Δικαστηρίου και της γλωσσικής πληθώρας. Ένα άλλο πλεονέκτημα που βλέπει η εισηγήτρια

στο προαιρετικό μέσο είναι ότι θα διευρύνει τις δυνατότητες επιλογής των ενδιαφερομένων μερών, και ότι θα είναι ωφέλιμο εάν προσελκύει τους ενδιαφερόμενους και το επιλέγουν. Αντίθετα, εάν δεν επιλέγεται, δεν θα υπάρχει πρόβλημα. Η εισηγήτρια είναι επίσης της άποψης ότι είναι πολύ σημαντικό να υπάρχει ένας μηχανισμός παρακολούθησης και αναθεώρησης που θα εξασφαλίζει ότι το προαιρετικό μέσο παρακολουθεί τις ανάγκες της αγοράς καθώς και τις νομικές και οικονομικές εξελίξεις.

Πεδίο εφαρμογής του μέσου

Η εισηγήτρια είναι πεπεισμένη πως οι συμβάσεις μεταξύ επιχειρήσεων και ανάμεσα σε επιχειρήσεις και καταναλωτές πρέπει να καλύπτονται από ένα προαιρετικό μέσο. Πιστεύει πως το επίπεδο προστασίας των καταναλωτών πρέπει να είναι υψηλό προκειμένου να εξασφαλιστούν τα αναμενόμενα αποτελέσματα στην εσωτερική αγορά.

Είναι επίσης της άποψης ότι ένα προαιρετικό μέσο θα μπορούσε να είναι διαθέσιμο προς επιλογή τόσο στο εθνικό πλαίσιο όσο και στο διασυνοριακό, θα ήθελε όμως να διερευνηθεί ενδελεχώς το ζήτημα για να διαπιστωθεί κατά πόσον και πώς η ύπαρξη ενός προαιρετικού μέσου για τις εθνικές συναλλαγές θα μπορούσε να επηρεάσει την εξέλιξη των εθνικών δικαίων των συμβάσεων. Μια τέτοια ανάλυση θα μπορούσε να διενεργηθεί στο πλαίσιο της αξιολόγησης του αντίκτυπου που θα πρέπει να συνοδεύει την πρόταση οποιουδήποτε μέσου δικαίου των συμβάσεων.

Η εισηγήτρια επισημαίνει ότι υπάρχουν εκείνοι που επιθυμούν να περιοριστεί ένα μελλοντικό μέσο δικαίου των συμβάσεων στις ηλεκτρονικές ή εξ αποστάσεως πωλήσεις και ομολογεί ότι αυτού του είδους οι συμβάσεις θα είναι ένας από τους κύριους τομείς εφαρμογής ενός μελλοντικού μέσου, αλλά ότι δεν επιθυμεί τη δημιουργία μιας τεχνητής διαφοροποίησης ανάμεσα στις ηλεκτρονικές/εξ αποστάσεως συναλλαγές και τις αυτοπροσώπως συναλλαγές και για τον λόγο αυτό δεν τάσσεται υπέρ του περιορισμού του πεδίου ενός προαιρετικού μέσου κατ' αυτή την έννοια.

Όσον αφορά το υλικό πεδίο του μέσου, η εισηγήτρια πιστεύει ότι αυτό πρέπει να επικεντρωθεί στα κύρια ζητήματα του δικαίου των συμβάσεων.

Σε ό, τι αφορά την κάλυψη ειδικών τύπων συμβάσεων, η εισηγήτρια πιστεύει ότι οι διατάξεις για την πώληση των αγαθών καθώς και οι συμβάσεις υπηρεσιών πρέπει να έχουν την προτεραιότητα. Θα ήθελε επίσης να υπενθυμίσει ότι το Κοινοβούλιο έχει ήδη υπογραμμίσει στο ψήφισμά του της 2ας Σεπτεμβρίου 2003 ότι πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σ' ένα προαιρετικό μέσο για τις καταναλωτικές συμβάσεις και ασφαλιστήρια συμβόλαια. Κρίνει μάλιστα ιδιαίτερα ωφέλιμο ένα προαιρετικό μέσο σε ό, τι αφορά τα ασφαλιστήρια συμβόλαια μικρής κλίμακας. Η εισηγήτρια θα ήθελε επίσης να διερευνηθούν οι ευκαιρίες που μπορεί να προσφέρει το προαιρετικό μέσο από πλευράς ψηφιακών δικαιωμάτων και δικαιωμάτων του δικαιούχου, ζητήματα τα οποία έχουν θιγεί στις υπό εξέλιξη συζητήσεις. Εξάλλου, η εισηγήτρια κρίνει πως χρειάζεται να ορισθούν με σαφήνεια τα όρια σε ό, τι αφορά τις καλυπτόμενες συμβάσεις. Για παράδειγμα, θα πρέπει να είναι σαφές ότι οι περίπλοκες συμβάσεις δημοσίου δικαίου ή ορισμένες συμβάσεις μεγάλης κλίμακας στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων δεν θα εμπίπτουν σε ένα προαιρετικό μέσο.

Πρακτική εφαρμογή ενός ευρωπαϊκού μέσου δικαίου των συμβάσεων

Στο τμήμα αυτό, η εισηγήτρια θίγει ορισμένα ζητήματα που κρίνονται σημαντικά για την πρακτική εφαρμογή ενός προαιρετικού μέσου.

Υπογραμμίζει πριν απ' όλα ότι η απλότητα και η ετοιμότητα χρήσης πρέπει να αποτελούν τον κύριο στόχο. Επιπλέον, ένα προαιρετικό μέσο θα πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο πρότυπων όρων και προϋποθέσεων, και θα είναι άκρως σημαντικό για εκείνους που θα το χρησιμοποιήσουν, συγκεκριμένα οι ΜΜΕ, να έχουν στη διάθεσή τους απλούς και γενικούς πρότυπους κανόνες. Εάν προβλεπόταν κάποιο σύστημα σημάτων εμπιστοσύνης, αυτό θα εξασφάλιζε μεγαλύτερη εμπιστοσύνη των καταναλωτών.

Η εισηγήτρια είναι επίσης της άποψης ότι θα πρέπει να επιδιωχθούν συνέργειες με τους εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης διαφορών, τη διαδικασία ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής και την ευρωπαϊκή διαδικασία μικροδιαφορών.

Τέλος, υπογραμμίζει πως ένα προαιρετικό μέσο θα διευρύνει τις δυνατότητες επιλογής των καταναλωτών.

Συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών, αξιολόγηση του αντίκτυπου

Η εισηγήτρια υπενθυμίζει πως μια ευρεία και ισορροπημένη συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών είναι πρωταρχικής σημασίας. Αναγνωρίζει ότι η σημερινή μέθοδος εργασίας της Επιτροπής, η οποία συνδυάζει μια ομάδα εμπειρογνομόνων και μια ομάδα ενδιαφερομένων μερών, εξασφαλίζει ήδη τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων. Κρίνει όμως σημαντικό να τονιστεί πως η διαδικασία αυτή δεν έχει ακόμη ξεπεράσει τη φάση της διαβούλευσης και η νομοθετική διαδικασία αυτή καθεαυτή δεν έχει ξεκινήσει. Η συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών θα είναι ιδιαίτερα ουσιαστική κατά τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας, το εύρος και η διαφάνεια της οποίας θα πρέπει να εξασφαλιστούν πάση θυσία.

Τέλος, η εισηγήτρια υπογραμμίζει τη σπουδαιότητα μιας ευρείας και ποικίλης αξιολόγησης του αντίκτυπου, η οποία θα πρέπει να διερευνήσει ένα ευρύ φάσμα επιλογών πολιτικής και να επικεντρωθεί σε πρακτικά ζητήματα που είναι σημαντικά για τη λειτουργία ενός προαιρετικού μέσου.